

การศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ของชาวบ้าน ในหมู่บ้านเทคโนโลยี ศึกษาโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชนบท ในหมู่บ้านเทคโนโลยีของ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน" มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ของชาวบ้าน
- 2) ศึกษาประเภทของเทคโนโลยีใหม่ที่ชาวบ้านยอมรับไปใช้
- 3) ศึกษาถึงคุณลักษณะของเทคโนโลยีใหม่ที่มีผลต่อการยอมรับของชาวบ้าน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจแบบ One-Shot-Posttest โดยศึกษาจากประชากรในหมู่บ้านเทคโนโลยีจำนวน 9 หมู่บ้าน ที่เข้ารับการอบรมและนำเทคโนโลยีใหม่ไปใช้ในชีวิตประจำวัน สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากรายชื่อของชาวบ้านจำนวน 166 คน และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้คำร้อยละอธิบายลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ลักษณะการเปิดรับข่าวสารและการเป็นเจ้าของสื่อ ลักษณะการเดินทางติดต่อสื่อสารกับชุมชนอื่น ปัจจัยทางเทคโนโลยีและความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ยังให้ค่า โค-สแควร์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลจากการศึกษาปรากฏว่า ชาวบ้านที่ยอมรับเทคโนโลยีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุระหว่าง 41-50 ปี ส่วนใหญ่แต่งงานแล้วและมีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือภรรยาของหัวหน้าครอบครัว อาชีพหลักคือ ทำนา โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อปีประมาณ 10,000-30,000 บาท การศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา 4 เป็นที่น่าสังเกตว่า ชาวบ้านจะเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้านและมักจะเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ กลุ่มกิจกรรมที่ชาวบ้านเข้าร่วมมากที่สุดคือ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ รองลงมาคือ กลุ่มแม่บ้าน ประเภทเทคโนโลยีที่ชาวบ้านยอมรับและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุดคือ เทคโนโลยีการแปรรูปและถนอมอาหาร

ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นเจ้าของสื่อวิทยุในอัตราร้อยละ 80 ในขณะที่เป็นเจ้าของสื่อโทรทัศน์ร้อยละ 60 ตรงข้ามกับการเป็นเจ้าของสื่อหนังสือพิมพ์มีปริมาณน้อยมาก เนื่อง

จากการคมนาคมไม่สะดวก ชาวบ้านเมืงฤทธิกรรมการเปิดรับข่าวสารจากวิทยุและโทรทัศน์มากที่สุด โดยให้ความสนใจต่อรายการข่าวเป็นประจำ กำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นแหล่งข้อมูล-ข่าวสารที่มีบทบาทมากที่สุดในหมู่บ้านเทคโนโลยี ทั้งในเรื่องทั่ว ๆ ไป และข่าวการฝึกอบรมเทคโนโลยีใหม่ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ นอกจากนี้ยังพบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่จะเดินทางติดต่อสื่อสารกับชุมชนอื่นเสมอ โดยจะเดินทางไปติดต่อราชการกับเจ้าหน้าที่มากกว่ากิจกรรมอื่น

ในด้านการศึกษาหวังผลประโยชน์จากเทคโนโลยีใหม่ก็นำไปเผยแพร่โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ปรากฏว่า ชาวบ้านหวังว่าความรู้ที่ได้รับจากการอบรมจะทำให้ตนเองมีรายได้เพิ่มมากขึ้นเป็นอันดับแรก ตามมาด้วยการหวังผลจากการได้รับการยกย่องนับถือจากเพื่อนบ้าน

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะทางเทคโนโลยีใหม่ที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ นำไปเผยแพร่ แจกแจงเป็นคุณลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ คุณลักษณะคุณประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ชาวบ้านเห็นว่า เทคโนโลยีดังกล่าวช่วยให้ทำงานได้สะดวกและรวดเร็วขึ้นมากที่สุด คุณลักษณะความเข้ากันได้ เห็นว่าความรู้ที่นำไปเผยแพร่เป็นความรู้ที่ตรงกับความต้องการของตนเองและเพื่อนบ้านมากที่สุด คุณลักษณะความยุ่งยากซับซ้อน ชาวบ้านเข้าใจความรู้ที่นำไปเผยแพร่อย่างมาก คุณลักษณะความสามารถนำไปทดลองใช้ได้ ชาวบ้านมีความเห็นว่าคุณสมบัติที่สมควรนำไปใช้งาน ได้ต่อไปมากที่สุด และคุณลักษณะความสามารถสังเกตเห็นผลได้ ชาวบ้านได้นำความรู้ไปทดลองใช้และได้ผลดีและคิดว่าความรู้นี้จะ เป็นประโยชน์ต่อไปได้มากที่สุด อย่างไรก็ตาม ชาวบ้านส่วนมากเห็นว่า คุณลักษณะของความรู้ที่เป็นประโยชน์มากที่สุด ควรเป็นความรู้ที่สามารถเพิ่มผลผลิตที่ดีและประหยัดกว่าวิธีการเดิมที่เคยทำอยู่ จากการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า ปัจจุบันชาวบ้านยังคงใช้เทคโนโลยีที่ได้รับการอบรม ในลักษณะการประยุกต์ใช้เพียงร้อยละ 60 เท่านั้น

ในด้านความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ปรากฏว่า ชาวบ้านมีความคิดเห็นในทางบวกกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และให้ความไว้วางใจสูง

ผลการทดสอบสมมุติฐาน

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมด้าน เพศ อายุ การเข้าร่วมกิจกรรมของชาวบ้านมีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ขณะที่การศึกษา รายได้ และตำแหน่งทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่
2. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนคือ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่
3. การติดต่อสื่อสารกับชุมชนอื่นมากครั้ง ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่
4. การคาดหวังผลประโยชน์ด้านการ ได้รับเครื่องมือหรืออุปกรณ์ เพื่อนำมาประกอบอาชีพจากทางราชการ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ขณะที่ความคาดหวังว่าการมีรายได้เพิ่มมากขึ้น การนำความรู้ที่จะได้รับไปประกอบอาชีพ การมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น การได้รับการยกย่องนับถือจากเพื่อนบ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่
5. คุณลักษณะทางเทคโนโลยีด้านคุณสมบัติเชิงเปรียบเทียบ ความยุ่งยากซับซ้อน ความสามารถนำไปทดลองได้ ความสามารถสังเกตเห็นผลได้ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ส่วนคุณลักษณะความเข้ากันได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่
6. ความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ ด้านความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดเทคโนโลยี ความน่าไว้วางใจ ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ แต่ความคล่องตัวในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่